

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2019. GODINE

Razred ili kategorija natjecanja: 1. razred

Zaporka:

--	--	--	--	--

 _____

Broj postignutih bodova ____ / 70

Potpis članova Županijskog povjerenstva

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: _____, 18. ožujka 2019. godine

Za rješavanje zadataka predviđeno je 60 minuta.

Ispit se rješava kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Uporaba obične olovke i crvene ili neke druge boje tinte (osim plave) rezultira diskvalifikacijom učenika.

Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu standardnoga hrvatskoga jezika, posebice treba poštivati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena. Za pisanje geografskih imena u ispitima i praktičnim radovima primjenjuje se Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2013.).

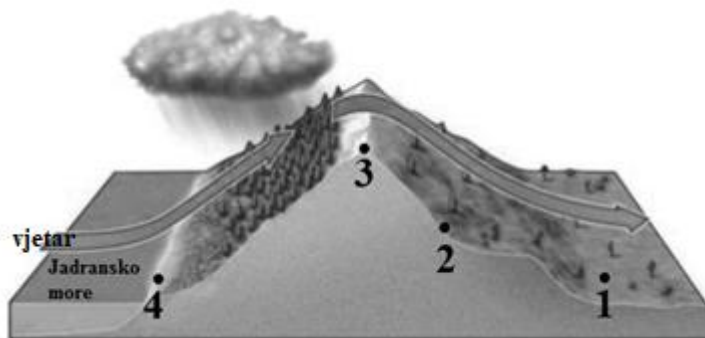
Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena je uporaba čitljivo napisanog velikog tiskanog slova.

Za vrijeme pisanja ispita ne smije se koristiti ništa osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilno provođenje natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita.

Učenicima se dopušta pisanje po marginama i praznim stranicama ispitnog materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Potpuno ispravno riješeni zadatci, prema uputi za rješavanje vrednuju se s jednim, dva ili tri boda. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice, ako nije bilo korekcije odgovora u tim česticama. Netočno riješeni zadatci i naknadno ispravljeni odgovori te odgovori koji su pisani velikim tiskanim slovima ili kombinacijom tiskanih i pisanih slova, kao i odgovori u zagradama ne vrednuju se.

PRVA DVA ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE SKICE.

Prostor za računanje

- 2** ☐ 1. Najviša točka na priloženoj skici ima visinu 1000 metara. Točka u kojoj sunce najkasnije zalazi označena je brojem ____, a točka u kojoj je najizraženiji efekt kišne sjene označena je brojem ____.
- 3** ☐ 2. Temperatura zraka izmjerena u 14 sati u točki označenoj brojem 3 iznosi 10 °C. Koliko iznosi temperatura zraka u točki označenoj brojem 4 računajući prema prosječnoj promjeni temperature zraka s promjenom visine u slobodnoj atmosferi? _____
- Stopu promjene temperature zraka na svakih 100 metara visinske razlike kojom objašnjavamo razlike u temperaturi zraka između točaka označenih brojem 3 i brojem 4 nazivamo _____.
- Vrstu padalina prema načinu nastanka prikazanu na skici nazivamo _____ padaline.

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE TABLICE.

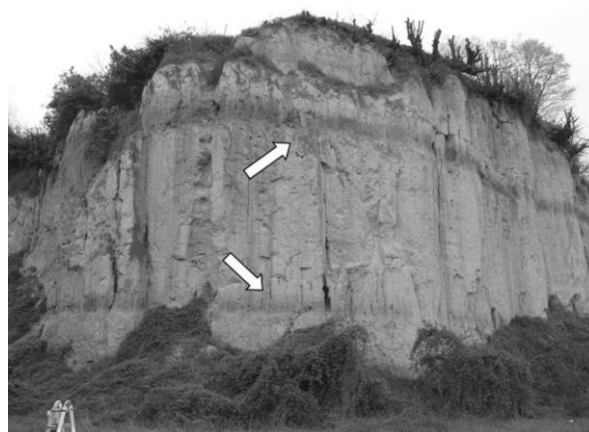
Tab. 1. Srednje mjesečne temperature zraka (u °C) u odabranim meteorološkim postajama u 2017. i za razdoblje od 1961. do 1990. godine

Meteorološka postaja	2017.		1961. – 1990.	
	siječanj	srpanj	siječanj	srpanj
Zagreb – Maksimir	-3,2	24,0	-0,8	20,1
Slavonski Brod	-4,9	23,9	-1,2	20,7
Ogulin	-3,7	22,5	-0,5	19,2
Rijeka	2,8	25,1	5,3	22,8
Split – Marjan	4,6	27,5	7,6	25,4
Dubrovnik	6,4	26,7	8,8	24,5

Prostor za računanje

- 2** ☐ 3. Ime meteorološke postaje u kojoj su zabilježene najveće razlike u srednjim siječanjskim temperaturama zraka između 2017. godine i standardnog razdoblja je _____, a ime meteorološke postaje u kojoj su zabilježene najveće razlike u srednjim srpanjskim temperaturama zraka između 2017. godine i standardnog razdoblja je _____.
- 2** ☐ 4. Ime meteorološke postaje s najvećom godišnjom amplitudom temperature zraka 2017. godine je _____. Ime meteorološke postaje s najvećim utjecajem maritimnosti na srednje mjesečne temperature zraka u razdoblju od 1961. do 1990. godine je _____.

SLJEDEĆIH PET ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENIH FOTOGRAFIJA.

- 3** ☐ **5.** Strmac na obali rijeke (uvećan na desnoj fotografiji) nastao je akumulacijom sedimenta čiji je naziv _____. Strmac se nalazi na _____ obali rijeke čije je ime _____.
- 2** ☐ **6.** Naziv geološke epohe u kojoj se odvijala akumulacija sedimenta na današnjem strmcu je _____, a ta epoha pripada periodu čiji je naziv _____.
- 2** ☐ **7.** Naziv genetskog tipa reljefa kojemu pripada sediment strmca prikazanog na desnoj fotografiji je _____. Ime reljefne cjeline istog mineralnog sastava i vremena nastanka kao i prikazan strmac, čiji sastavni dio je i prikazani strmac, je _____.
- 2** ☐ **8.** Genetski tip reljefa kojemu pripada sediment strmca prikazanog na desnoj fotografiji ima veliku važnost u djelatnosti koja pripada _____ sektoru gospodarskih djelatnosti. Strmac prikazan na fotografijama nastavlja se nizvodno uz obalu još oko 5 km, do vrlo važnog neolitskog arheološkog nalazišta čije je ime _____.

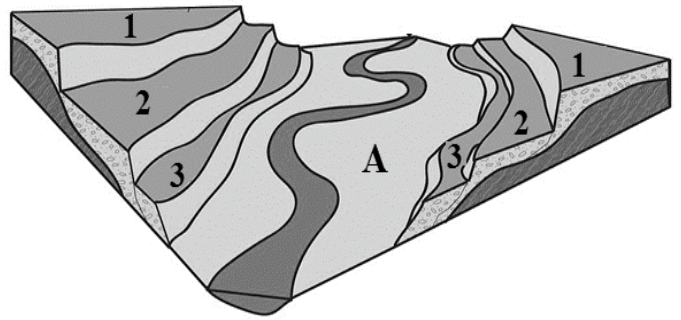
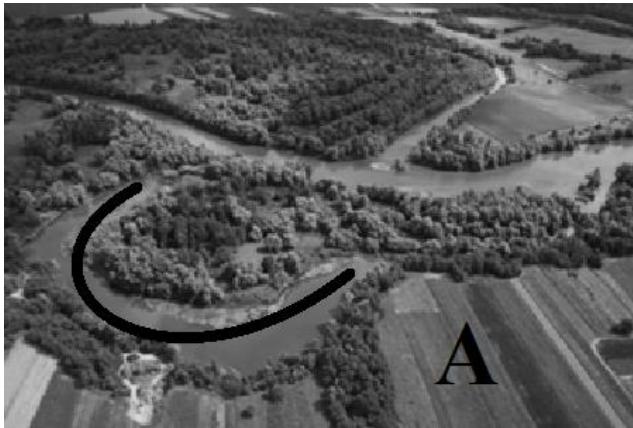
U SLJEDEĆEM ZADATKU U PAROVIMA POJMOVA KOJI SU PODEBLJANI I ODVOJENI KOSIM CRTAMA U CIJELOSTI ZAOKRUŽI ONE POJMOVE KOJI SU TOČNI.

- 2** ☐ **9.** Tamnije pruge na desnoj fotografiji (označene strelicama) predstavljaju tragove **zahladnjenja** / **zatopljenja**. Najzastupljeniji mineral u sedimentu je **kvarc** / **kalcit**, a prema veličini zrna dominira **pijesak** / **prah**. U vrijeme taloženja sedimenta, na području u kojemu je snimljena lijeva fotografija prevladavajući biljni pokrov bila je **stepa** / **šuma**.

U SLJEDEĆEM ZADATKU JEDAN JE TOČAN ODGOVOR. ZAOKRUŽI SLOVO ISPRED TOČNOG ODGOVORA.

- 1** ☐ **10.** Kojeg od navedenih datuma osvijetljeni dio dana u Zagrebu traje najdulje?
a) 11. veljače   b) 18. ožujka   c) 30. rujna   d) 19. prosinca

SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE FOTOGRAFIJE I SKICE.

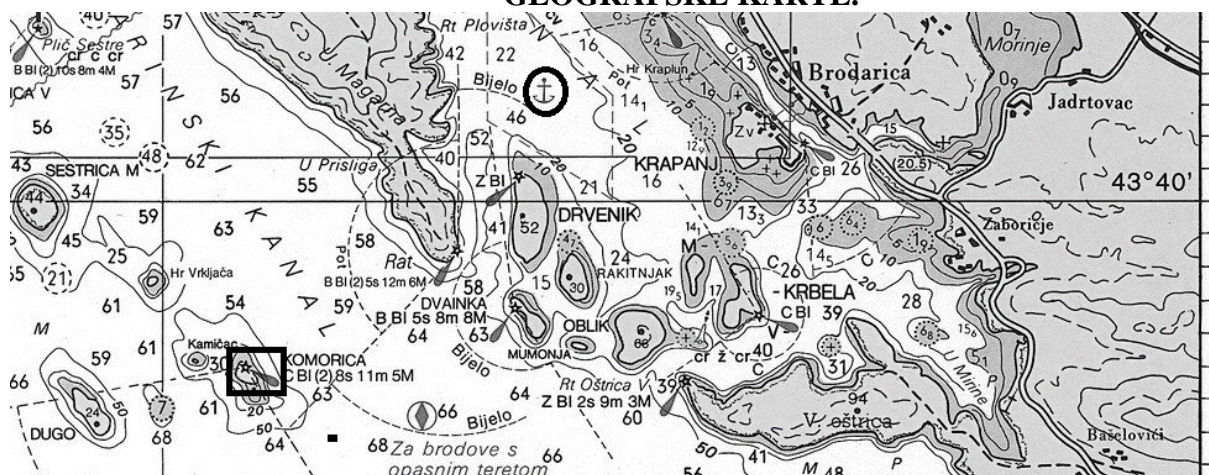
- 3** ☐ **11.** Egzogene procese koji su najviše utjecali na oblikovanje reljefa prikazanog na fotografiji ubrajamo u skupinu čiji je naziv ____ procesi. Reljefni oblik označen na fotografiji krivuljom nazivamo ____, a reljefni oblik označen na fotografiji i skici slovom **A** nazivamo ____.
- 3** ☐ **12.** Na skici dijela riječne doline brojevima su označeni reljefni oblici čiji je naziv _____. Najstariji od tih oblika označen je brojem _____. Na različitu nadmorsku visinu tih reljefnih oblika presudno je utjecao proces čiji je naziv _____.
- 1** ☐ **13.** Za koji je dio toka rijeke karakterističan reljefni oblik označen na fotografiji i skici slovom **A**? _____

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE FOTOGRAFIJE I CRTEŽA.

- 3** ☐ **14.** Proces prikazan na fotografiji nazivamo _____. Taj proces ubrajamo u skupinu egzogenih procesa čiji je naziv _____ procesi. Upiši broj **1** na crtež koji prikazuje proces s fotografije.
- 1** ☐ **15.** Za koja je područja karakterističan proces prikazan na fotografiji? Zaokruži slovo ispred točnog odgovora.
a) nagib 2-5°   b) nagib 5-12°   c) nagib 12-32°   d) nagib 32-55°

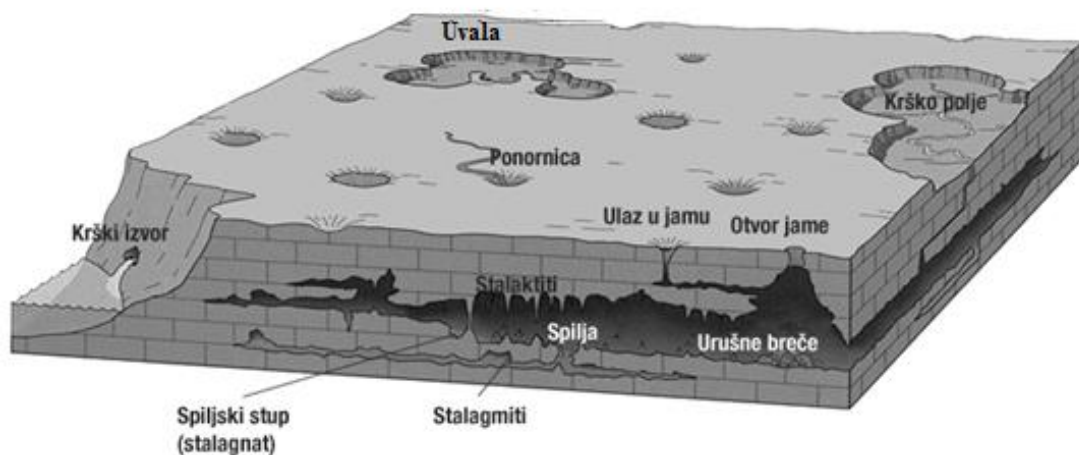
**SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENOG ISJEČKA
GEOGRAFSKE KARTE.**

- 2** **16.** Prema sadržaju, priloženi isječak geografske karte pripada u skupinu karata čiji je naziv _____ karte. Ime ustanove koja u Hrvatskoj izrađuje takve karte je _____.
- 2** **17.** Azimut zaokruženog kartografskog znaka u odnosu na onaj unutar kvadrata iznosi _____. Ime otoka čija najviša točka ima nadmorsku visinu 52 metra je _____.
- 2** **18.** Najvažniji element vjernosti predočavanja Zemljine površine koji je očuvan na priloženom isječku karte nazivamo _____. Ime projekcije u kojoj je izrađena priložena karta, a koja omogućuje očuvanje tog elementa vjernosti je _____ projekcija.
- 2** **19.** Na karti ispuni mjesto/područje između otočića Komorica i Dugo na kojemu bi, da se morska razina spusti više od sedam metara, nastao novi otok/hrid. Liniju koja zaokružuje brojku 7 na priloženom isječku nazivamo _____.

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENOG CRTEŽA.

1 **20.** Među reljefnim oblicima imenovanim na crtežu, procesom akumulacije sedimenata kao prevladavajućem procesom naslali su sljedeći oblici:

_____.

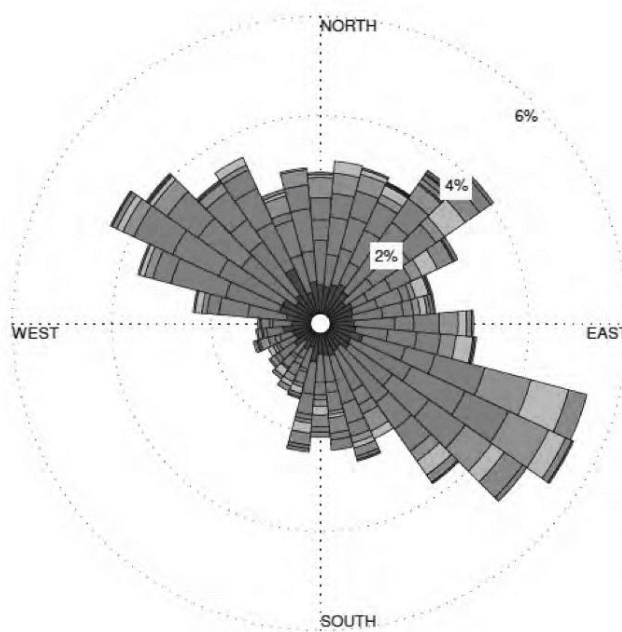
2 **21.** Koji je naziv procesa koji se uz krške procese može prepoznati na crtežu?
 _____ Prepiši s crteža pojam koji označava posljedicu tog procesa. _____

1 **22.** Naziv površinskog reljefnog oblika koji je prikazan na crtežu, a nije imenovan je
 _____.

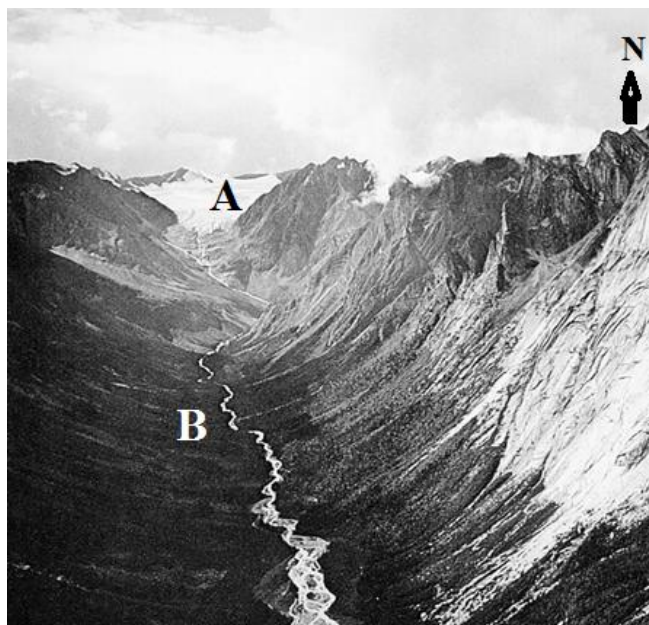
1 **23.** Naziv reljefnog oblika prikazanog na crtežu na kojem se nalaze najveće poljoprivredne površine je _____.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENOG DIJAGRAMA.

2 **24.** Naziv vjetra koji je najzastupljeniji u meteorološkoj postaji Hvar je
 _____, a po zastupljenosti slijedi vjetar čiji je naziv
 _____.

SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE FOTOGRAFIJE.

2 ☐ **25.** Naziv egzogenih procesa koji prevladavaju na području označnom slovom **A** na fotografiji je _____ procesi, a naziv egzogenih procesa koji prevladavaju na području označnom slovom **B** na fotografiji nazivamo _____.

2 ☐ **26.** Koja dva od navedenih faktora najviše utječu na procese na području označenom na fotografiji slovom **A**? Zaokruži slova ispred točnih odgovora.

a) godišnji hod padalina

b) geografska širina

c) gravitacija

d) nadmorska visina

e) sastav stijena

2 ☐ **27.** Koje dvije od navedenih promjena utječu na širenje prema sjeveru područja označenog na fotografiji slovom **B**? Zaokruži slova ispred točnih odgovora.

a) porast dnevne amplitude temperature zraka

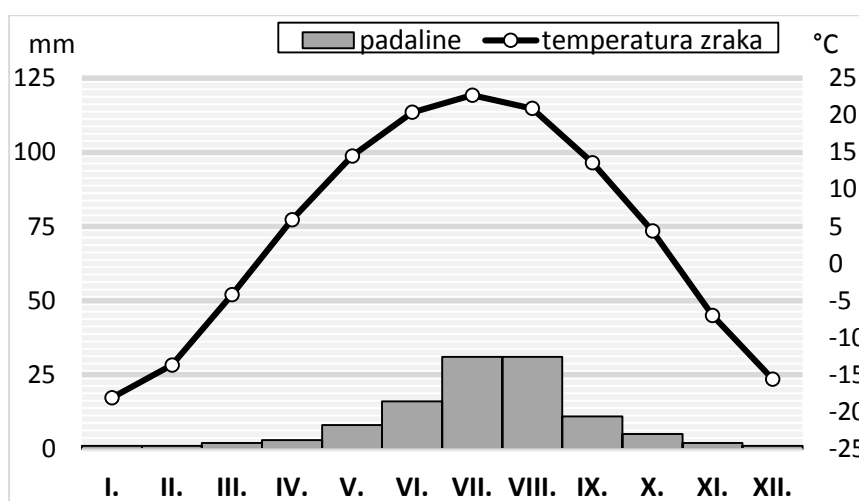
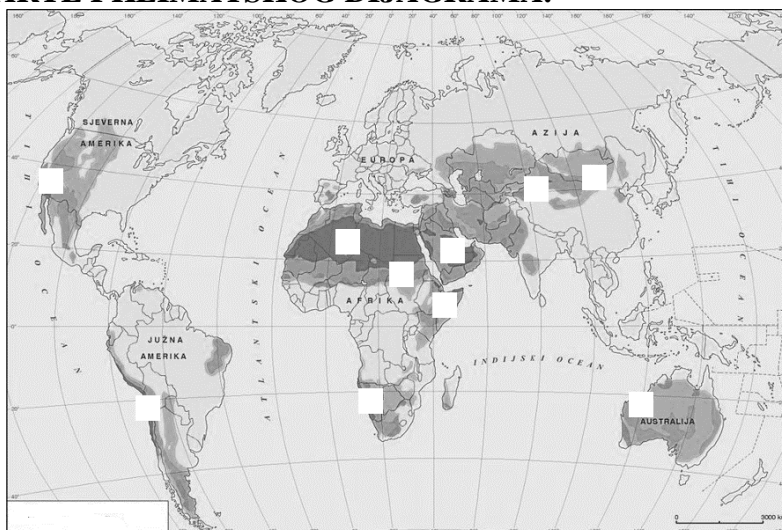
b) porast srednje dnevne temperature zraka

c) porast srednje godišnje temperature zraka

d) smanjenje količine padalina u klimatološkoj zimi

e) smanjenje srednje mjesečne temperature zraka najhladnijeg mjeseca

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE FOTOGRAFIJE, GEOGRAFSKE KARTE I KLIMATSKOG DIJAGRAMA.

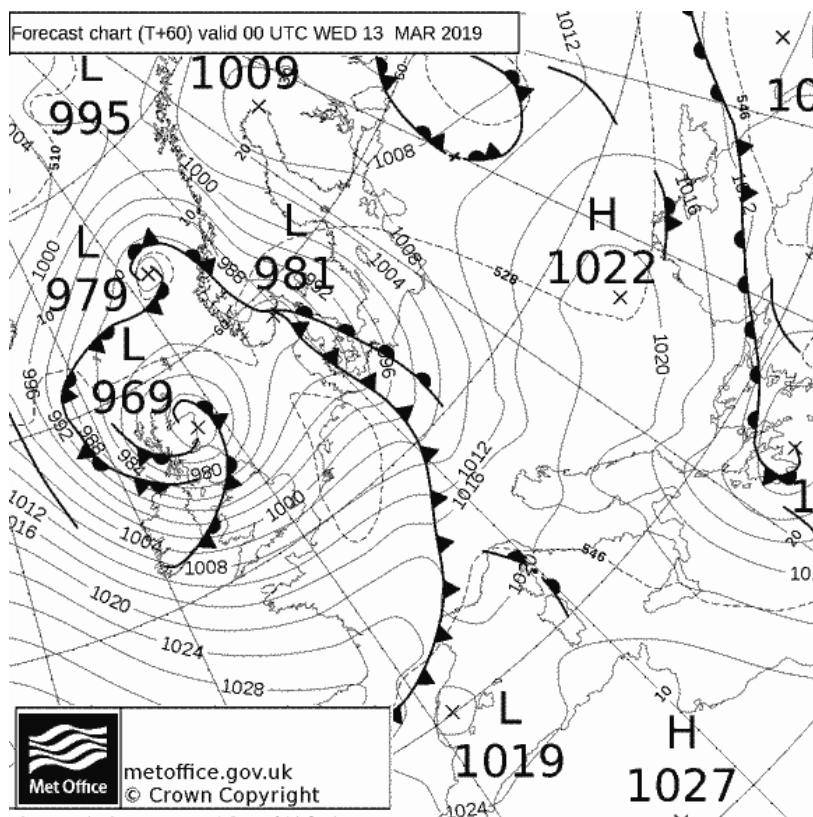

Prostor za računanje:

- 28.** Reljefni oblik eolskog reljefa zaokružen na fotografiji nastao je procesom čiji je naziv _____. Zaokruži strelicu koja označava smjer vjetrova koji je utjecao na reljefni oblik u zaokruženom dijelu fotografije.
- 29.** Na fotografiji su prikazane najstarije dine na svijetu. Na priloženoj geografskoj karti ispuni kvadratić kojim je označena pustinja u kojoj se nalaze te dine. Ime te pustinje je _____. Naziv klimatskog faktora koji je utjecao na nastanak te pustinje, a koji se može iščitati na priloženoj karti je _____.
- 30.** Upiši znak **X** na priloženoj karti u kvadratić kojim je označeno mjesto za koje je izrađen priloženi klimatski dijagram. Godišnja amplituda temperature zraka u tom mjestu iznosi _____, a naziv klimatskog faktora koji je najviše utjecao na količinu padalina je _____.
- 31.** Pustinje koje imaju godišnji hod temperature zraka kao na klimatskom dijagramu nazivamo _____ pustinje. Naziv podtipa klime koji imaju sve pustinje u Africi je _____.

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE.

2 32. Naziv priložene geografske karte je _____ karta, a naziv discipline geografije u kojoj se koristi je _____.

2 33. Ime države nad kojom se nalazi područje s najvišim tlakom zraka je _____.

Najniži tlak zraka u središtu polja u kojemu je vidljiva okluzija ciklone iznosi _____.

2 34. Na premještanje polja tlaka zraka koje se nalazi nad Zapadnom Europom utječu planetarna zračna strujanja čiji je naziv _____. U tom polju tlaka zraka prevladaju zračne mase čiji je naziv (prema vlažnosti i prema geografskoj širini) _____ zračne mase.

2 35. Naziv polja tlaka zraka koje prevladava nad Hrvatskom je _____ i u tom polju tlaka zraka vjetar puše **u smjeru / obrnuto od smjera** kazaljke na satu (zaokruži točan dio opisa).